

Jaarplan 2024

Concept

CONCEPT

Amsterdam, 28 september 2023

Inhoud

Samenvatting	4
1. Communicatie & marketing	5
1.1 Samen naar de molen	5
1.3 Publieksbereik Algemeen	5
1.4 Werving Algemeen	5
1.5 Werving Nalatenschappen	6
1.6 Blad Molens	6
1.8 Winkel	6
1.12 Molendocumentatie	7
1.13 Iconen	7
1.15 International Network - UNESCO	7
1.16 International Via Molina	7
2 Belangenbehartiging	8
2.1 Lobby	8
2.2 Roeden	8
2.3 Collectie-onderzoek	8
2.4 Veiligheid op en om molens	9
2.5 Molenconsulenten – netwerk versterken	9
2.6 Erfgoed Deal	9
2.7 Molencontactdag – netwerk versterken	9
2.8 Molenadviesraad – netwerk versterken	10
2.9 Examens	10
3 Advies	11
3.1 Advies algemeen	11
3.2 Advies biotoop	11
4 Molenfonds	12
4.1 Molenfonds Groot Onderhoud OCW	12
4.2 Molenfonds Restauratie GvB	12
4.3 Molenfonds Restauratie VL	12
4.4 Molenfonds Educatie KAM	12
4.5 Molenfonds VTSS	12

4.6	Molenfonds Ornstein	12
4.7	Molenfonds Stokhuizen	12
4.8	Molenfonds Jongeren	12
4.9	Molenfonds crowdfunding	12
4.10	Wijnandts Luijten Fonds	13
4.11	Geormerkt werven	13
4.13	Molenfonds Groot Onderhoud PBCF	13
5	Eigen molens	14
5.1	De Roos, Delft	14
5.2	Zuidpolder, Edam	14
5.3	Braakmolen, Goor	14
5.4	De Jager, Oud-Vossemeer	14
5.5	De Speelman, Overschie	14
5.6	Nooit Gedacht, Warnsveld	14
5.7	Rijn en Lek, Wijk bij Duurstede	15
6	Organisatie	16

Samenvatting

Dit jaar, 2024, bestaan we 101 jaar. Na een jaar vol feestelijkheden zal komend jaar weer 'normaal' zijn. Met Nationale Molendag, de Molenprijs, educatieve activiteiten, molendocumentatie en internationale conferenties.

Voor al die vrijwilligers in het molenveld blijven we ondersteuning bieden. Met advies op gebied van veiligheid, verzekeren tot biotoop, met geld voor restauratie en groot onderhoud, met het afnemen van examens en nog veel meer.

We zijn ons bewust van de uitdagingen die er zijn. Voor restauratie en groot onderhoud is altijd geld nodig, zeker met de noodzaak om roeden te vervangen. Vrijwilligers zijn soms moeilijk te vinden, we blijven ons daarom inzetten de molen bekendheid te geven, draagvlak te organiseren en duidelijk maken dat naast geld ook mensen nodig zijn. En natuurlijk baart de omgeving van de molen ons zorgen. De biotoop staat zwaar onder druk. We geven advies en ondersteuning aan al die lokale molenvrijwilligers om de windvang en watertoevoer aan de molens te waarborgen.

Inhoudelijk richten we ons op een volgende stap in het molenbeleid. De molen is meer dan riet en stenen. Het gaat ook om de omgeving van de molen, het erf, de schuur of maalderij, de plek van de molen waar die altijd heeft gestaan, het zicht op de molen, de verhalen over de molen, de waardering voor de molen (wat zich bijvoorbeeld uit in donateurs en vrijwilligers), het ambacht wat de molen in stand houdt en nog veel meer. Samen met het molenveld willen we de collectie molens in die volle breedte in kaart brengen.

Financieel zitten we in lastige jaren en dat leidt tot de noodzaak tot focus en bezuinigen. Dit jaarplan 2024 richt zich op de kernactiviteiten en bevat lopende projecten waar al afspraken voor zijn. Financieel zijn de kaders strakker gesteld.

Dit jaarplan is het vierde jaar van ons Meerjarenbeleidsplan 2021 – 2025. We blijven werken aan een breed draagvlak voor molens, aan een sterk molen- en erfgoednetwerk en aan een volledige financiële en duurzame dekking voor het in stand houden van molens.

Bij dit Jaarplan 2024 behoort een (meerjaren)begroting welke is bijgevoegd. De werkorganisatie werkt volgens een bij dit jaarplan behorend werkplan, met een gedetailleerde begroting, een overzicht met de KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren) en een capaciteitsplanning. Deze zijn dus voor intern gebruik. De Algemene Ledenvergadering besluit over het Jaarplan 2024 en de begroting in de ledenvergadering van 3 februari 2024.

1. Communicatie & marketing

1.1 Samen naar de molen

'Samen naar de molen' is een driejarig project (2022-2024) waarin een aantal belangrijke activiteiten is samengevoegd. Het betreft:

- Op 11 en 12 mei 2024 vieren we de VriendenLoterij Nationale Molendag, het jaarlijkse landelijke evenement waarbij zoveel mogelijk molens hun deuren openen.
- VriendenLoterij Molenprijs, de publieksprijs die bijzondere molenprojecten mogelijk maakt is dit jaar € 75.000;
- Molenmaatjes, dat we willen laten uitgroeien tot dé kind-activiteit van onze vereniging. We stimuleren het bezoek van kinderen aan de molen, er is een MolenmaatjesKrant, we stimuleren scholen een molen te bezoeken en op social media en onze website creëren we een podium voor de MolenKick en vertellen kinderen waarom zij 'gek zijn van molens';
- We laten **nieuwkomers** in Nederland kennismaken met de molen door een module op te laten nemen in de e-learning omgeving van 'Het Begint met Taal', het landelijk platform van taalcoachorganisaties. De modules worden dit jaar uitgezet bij zoveel mogelijk taalcoaches.

Ten opzichte van 2023 worden de activiteiten soberder uitgevoerd (immers, het jubileumjaar is voorbij).

In 2024 werken we aan een nieuwe aanvraag bij de VriendenLoterij om Nationale Molendag en de Molenprijs ook in de komende jaren uit te kunnen voeren. Ook kijken we naar een samenwerking met BOEi voor een Ode aan de molens: de ErfgoedParade waarmee 100 molens in het licht worden gezet en muzikale en theatrale voorstelling plaatsvinden.

1.3 Publieksbereik Algemeen

Dit project betreft vooral de faciliterende kant van communicatie en werving, zoals een actuele website, CRM, sociale media en de digitale nieuwsbrieven. Belangrijke uitdaging is om zoveel mogelijk van onze huidige volgers te 'verleiden' om Molenvriend te worden. Deze nieuwe vrienden moeten ook goed worden verwerkt binnen onze digitale middelen/systemen. Deze systemen worden kostenefficiënter ingericht.

1.4 Werving Algemeen

Draagvlak voor molens en De Hollandsche Molen is van groot belang. Op diverse manieren werken we aan meer leden, donateurs en andere contacten. We hebben

een beperkt aantal producten die kunnen worden ingezet voor de werving van nieuwe molenvrienden.

- Online fiets en wandelboekje
- Blad Molens
- Educatief pakket
- Molens – altijd in beweging
- Van werktuig tot wereldmerk – 100 jaar molenbehoud
- Molenpostzegels

We verspreiden met een QR code op al onze materialen en op bordjes bij de molens (te beginnen bij onze eigen molens) de mogelijkheid om mensen te verleiden Molenvriend te worden.

Ook kijken we welke particuliere fondsen (of bedrijven) de molens meerjarig willen ondersteunen en vertalen dit naar drie typen partnerschappen die ook op onze website staan vermeld. In 2024 onderzoeken we welke wervingskansen er in het buitenland zijn.

Waar we in ons jubileumjaar ons vooral richtten op het werven van molenvrienden, komt nu meer de nadruk op fondsen en nalatenschappen. Molenvrienden blijven uiteraard welkom, om het draagvlak voor molens zichtbaar te maken.

1.5 Werving Nalatenschappen

We beogen dat steeds meer mensen kiezen voor een nalatenschap aan De Hollandsche Molen. Het vorig jaar (in 2023) hebben we een strategie ontwikkeld om meer nalatenschappen binnen te krijgen. Dit gaan we uitvoeren.

1.6 Blad Molens

Het blad Molens is er voor leden en abonnees. We maken drie edities per jaar en willen het niveau zoals bij de vernieuwing ingezet handhaven. Ook verspreiden we het blad Molens via distributiepunten van collega molenorganisaties (molens, musea, etc). Dit is in 2023 als test gestart en blijkt een kanaal te zijn om nieuwe lezers te vinden.

1.8 Winkel

Onze webwinkel is gestopt. Een beperkt aantal artikelen (zoals Molens – Altijd in Beweging, het Jubileumboek en enkele kinderboeken) zijn nog te koop via onze website of via een extern verkoopkanaal. Voor deze producten worden acties opgezet om de verkoop te bevorderden.

1.12 Molendocumentatie

De Hollandsche Molen wil de kennis over molens toegankelijker maken. We werken hiervoor samen met de Stichting Molendocumentatie (SMD). Zij heeft als voornaamste taak het in goede, geordende en toegankelijke staat beheren en bewaren van de archieven, verzamelingen en collecties van De Hollandsche Molen. Naast een fysiek archief is het archief deels gedigitaliseerd. Dit werd tot nu toe ontsloten via de website allemolens.nl, deze wordt tevens beter bereikbaar gemaakt via de website molens.nl.

1.13 Iconen

Met het project Moleniconen wil De Hollandsche Molen via mondelinge geschiedschrijving essentiële kennis en ervaringen vastleggen. Dit doen we door personen te interviewen die zich in de periode na 1945 op verschillende wijzen hebben ingezet of nog inzetten voor molens en het molenbehoud. Voor de iconenzoeken we, vooral met audio, via nieuwe kanalen publiciteit (podcastkanalen).

1.15 International Network - UNESCO

De Hollandsche Molen zet zich in voor het internationale werkveld. We bouwen aan een wereldwijd netwerk, organiseren online conferenties over diverse onderwerpen en publiceren een kennisplatform met diverse informatie over het ambacht van molenaar. Ook werken we met het Ambachtelijk Korenmolenaars Gilde (AKG) aan het versterken en verbeteren van de korenmolenaarsopleiding.

1.16 International Via Molina

Door de publicatie van molenroutes wil De Hollandsche Molen samen met haar partners een Europees publiek bereiken en verleiden tot een molenbezoek. Tevens willen de partners (Duitsland, Denemarken en binnenkort België, Frankrijk, Oostenrijk en meer) kennis uitwisselen. Het project is vanwege corona en ziekte stilgevallen. De partners willen ermee doorgaan en we rekenen dus ook op hun inzet en financiële bijdrage.

2 Belangenbehartiging

2.1 Lobby

Aandacht voor molens bij (landelijke) beslissers is belangrijk zodat subsidies en wet- en regelgeving zo gunstig mogelijk zijn. Hiertoe onderneemt De Hollandsche Molen diverse activiteiten, van brieven schrijven tot overleggen, individueel en in samenwerkingsverbanden.

Samen met de provinciale molenorganisaties richten we ons op de provinciale beslissers. Per provincie is hier een andere focus en wijze van samenwerken, afhankelijk van de behoefte.

Waterschappen zijn eveneens van invloed op het molenbehoud, zowel wat betreft watermolens als windmolens. Het bewustzijn hieromtrent moet groter worden. De Hollandsche Molen start met een inventarisatie om vervolgens haar activiteiten te bepalen.

De Hollandsche Molen is lid van het bestuur van de Federatie Instandhouding Monumenten en zet zich tevens in voor het gehele erfgoedveld. Via de FIM kan ook invloed worden uitgeoefend voor een goed molenbehoud.

2.2 Roeden

We blijven na ons onderzoek in 2022 de provincies volgen of zij voldoende budget beschikbaar stellen om roeden te vervangen. We houden bij welke roeden vervangen worden of zijn of zijn goedgekeurd en weten dus hoeveel roeden nog vervangen moeten worden.

In het molenveld werken we aan een 'roeden-bewustzijn' en een verbeterde controle op roeden. Hier kan een technisch dossier van meerwaarde zijn evenals een checklist bij het bestellen van een nieuwe roede. Ook is er een procesrichtlijn voor roedenmakers.

We onderzoeken en analyseren hoe roedenvervangingen tot nu toe gefinancierd worden en stellen eventueel onze werving strategie voor voldoende geld bij.

2.3 Collectie-onderzoek

De basis voor het project Collecties is vorig jaar gelegd. Nu is het zaak om in de molendatabase.nl extra velden op te nemen om de aanvullende gegevens omtrent molens in te vullen. We gaan het molenveld stimuleren gegevens aan te leveren. In het najaar 2023 en begin 2024 testen we samen met Erfgoedpartners Groningen hoe het ophalen van gegevens kan worden opgezet (zij doen ervaring op met het project Ken je Molen). Die methodiek kunnen we daarna mogelijk overnemen. Op basis van de collectiegegevens kunnen we analyses maken en bepalen we richtingen voor ons beleid.

2.4 Veiligheid op en om molens

Het thema Veiligheid is en blijft van groot belang. Met de conclusies van de evaluatie uit het vorig jaar kijken we of de werkwijze kan worden verbeterd. Het doel is dat de Werkgroep Veiligheid, het OndersteuningsTeam Calamiteiten en de Veiligheidscoaches nog beter samenwerken, liefst in opdracht van Het Gilde van Molenaars, het Ambachtelijk Korenmolenaars Gilde, het Gild Fryske Mounders en De Hollandsche Molen met het doel de veiligheid op en rond molens te vergroten. Ook werken we toe naar een groter veiligheidsbewustzijn in het molenveld, bijvoorbeeld met de introductie van een technisch molendossier of 'APK Molens'.

2.5 Molenconsulenten – netwerk versterken

De Hollandsche Molen stimuleert een actief provinciaal netwerk, waarin adviseurs en consulenten het adviseurschap regionaal invullen. In steeds meer provincies heeft dit vorm gekregen. Tevens wil De Hollandsche Molen met de adviseurs, consulenten of de vrijwilligers in goed contact staan en hen ondersteunen in hun werk en van kennis voorzien, maar ook om zelf gevoed te worden over de situatie in hun provincie. De vorm van de ondersteuning is maatwerk. Het zou mooi zijn als De Hollandsche Molen provinciale molenorganisaties ook deels financieel kan ondersteunen om een consulent werkzaam te hebben.

Met gemeenten of particulieren die eigenaar zijn van een molen willen we de relatie versterken.

2.6 Erfgoed Deal

De Erfgoed Deal is een samenwerkingsverband tussen de rijksoverheid, gemeenten, provincies en maatschappelijke organisaties die actief zijn in de ruimtelijke ordening en erfgoedzorg. De Hollandsche Molen faciliteert het programmabureau middels de aanstelling van een consulent.

2.7 Molencontactdag – netwerk versterken

De Molencontactdag is een jaarlijkse bijeenkomst voor alle betrokkenen bij het molenbehoud. Persoonlijk contact is van groot belang. Deze contactdag breiden we uit met online contactmomenten, indien hier behoefte aan is. Om onze contacten in het land te versterken zijn we minimaal aanwezig bij 11 provinciale bijeenkomsten.

2.8 Molenadviesraad – netwerk versterken

De Molenadviesraad is een statutair vastgelegd adviesorgaan van de vereniging. De leden komen tweemaal per jaar samen en kunnen gevraagd en ongevraagd advies geven over het beleid. Het is bij uitstek het forum om de lobby activiteiten af te stemmen, de behoeftes van het molenveld te leren kennen en ons werk hierop af te stemmen. Thema's als verzekeren, veiligheid en financiën staan zeker op de agenda staan.

Vanaf 2024 kent de Molenadviesraad een voorzitter uit hun midden (waar voorheen de voorzitter van De Hollandsche Molen de vergadering voorzat).

2.9 Examens

De examencommissie van De Hollandsche Molen neemt de examens af van de vrijwillige molenaars die hun opleiding bij Het Gilde van Molenaars hebben gevolgd. De examencommissie wordt vanuit het landelijk bureau administratief ondersteund. Samen met het Gilde van Molenaars kijken we of de opleiding didactisch verbeterd kan worden en we hier financiering voor kunnen vinden. De test om 4 maal per jaar te examineren is afgerond en de conclusie is dat we weer terug gaan naar 2 maal per jaar omdat de examencommissie in de praktische uitvoering tegen diverse problemen op loopt en de hogere frequentie voor de molenaar in opleiding te weinig toevoegt. Wel zorgen De Hollandsche Molen en het GVM dat de tijd tussen profexamen en examen maximaal 3 maanden is.

We kijken of we kunnen ondersteunen om de Gilde opleiding didactisch te verbeteren. Op die manier willen we het aantal geslaagden per jaar verhogen en de instroom, doorstroom en uitstroom beïnvloeden. Het verbeteren van de opleiding kan alleen met steun van het Gilde van Molenaars en als er geld voor is.

Om het afnemen van examens kostendekkend te maken wordt het bedrag om aan het examen deel te kunnen nemen verhoogd van € 100,- naar € 125,-.

3 Advies

Als een advies meer dan een dagdeel per maand kost (dit is een voorstel), is de service aan molenorganisaties niet meer gratis en komt er een offerte. Een uitzondering wordt gemaakt indien de werkzaamheden van groot belang zijn voor het algehele molenbehoud.

Dit betreft maatwerk en we kunnen dan een markt conform tarief rekenen. Nu niet inzetten op meer adviezen. Eventueel wel als zo'n advies aansluit bij een van onze andere doelstellingen.

3.1 Advies algemeen

De Hollandsche Molen is een kennisinstituut op het gebied van landelijk beleid inzake molens (instandhouding, veiligheid, etc.). We geven advies aan iedereen die ons benadert over molen gerelateerde zaken.

3.2 Advies biotoop

De molenbiotoop staat steeds meer onder druk. De Hollandsche Molen probeert zoveel mogelijk moleneigenaren en molenaars bij te staan in de procedures. We richten ons op de belangenbehartiging. We zijn hier uitvoerend bij de zaken met een hoog profiel en ondersteunend bij reguliere zaken zodat de vrijwilligers in het veld op basis van de standaard teksten en instructies op onze website, zelf procedures kunnen voeren. Om de vrijwilligers in het veld verder te ondersteunen werken we aan een netwerk van adviseurs die (soms tegen betaling) ingeschakeld kunnen worden. Denk aan zelfstandige adviseurs, de biotoop adviseur van het GVM of het Heemschut netwerk. Ook zorgen we ervoor dat we het molennetwerk waar van toepassing trainen.

Ook zetten we ons in voor de watermolenbiotoop door deelname aan de werkgroep Watermolens en het project Watermolenlandschappen (ErfgoedDeal-project). Een vertegenwoordiger van De Hollandsche Molen zit in deze werkgroep en heeft contact met de projectgroep.

In 2024 gaat De Hollandsche Molen haar rol omtrent de Belangenbehartiging voor watermolens scherper beschrijven. Zo krijgen we onze visie en doelen scherp. Vragen over de Omgevingswet vallen vanaf dit jaar onder het reguliere biotoopwerk. We zien dat de Omgevingswet nog steeds uit gaat van het beoordelen van één plan en geen rekening houdt met de opstapeling (cumulatie) van plannen (en dus de windhinder) door de jaren heen. Een integrale visie is nodig wat een gemeente/provincie wil met een molen en hoe de molenbiotoop in bestemmingsplannen opgenomen moet worden. We zetten ons in (samen met de molenorganisaties) om dat te bewerkstelligen.

4 Molenfonds

De Hollandsche Molen zet zich met het Molenfonds in voor een volledige financiële en duurzame dekking voor het in stand houden van molens. We zetten ons continu in om met name de fondsen voor Restauratie en Groot Onderhoud en Educatie te laten groeien. Hierin is de financiering van de benodigde roedenvervangingen belangrijk. Ook onderzoeken we op welke wijze de interne kosten (website, uren, bankkosten) van de crowdfundingprojecten gefinancierd kunnen worden, zonder de bijdrage aan het molenproject te verlagen. De aanvragen voor het Jongerenfonds mogen toenemen.

Het Molenfonds bestaat uit:

4.1 Molenfonds Groot Onderhoud OCW

4.2 Molenfonds Restauratie GvB

4.3 Molenfonds Restauratie VL

4.4 Molenfonds Educatie KAM

4.5 Molenfonds VTSS

4.6 Molenfonds Ornstein

4.7 Molenfonds Stokhuyzen

4.8 Molenfonds Jongeren

4.9 Molenfonds crowdfunding

4.10 Wijnandts Luijten Fonds

4.11 Geormerkt werven

4.13 Molenfonds Groot Onderhoud PBCF

CONCEPT

5 Eigen molens

De Hollandsche Molen heeft zeven molens in bezit die verspreid over het land staan. Doel is om er in 2024 minimaal twee over te dragen aan een andere eigenaar. Verder zorgen we dat al onze molens er goed bijstaan en de vrijwilligers ter plaatse zich betrokken voelen. Bij al onze molens komt een bordje met QR code om financieel bij te dragen aan De Hollandsche Molen.

5.1 De Roos, Delft

De Roos krijgt regulier onderhoud en restauratie metselwerk. Met de lokale stichting bespreken we de mogelijkheid entree te heffen om de molen te bezoeken om zo bij te dragen aan de kosten.

5.2 Zuidpolder, Edam

Bij de Molen van de Zuidpolder in Edam staat een restauratie in de planning waar nieuwe roeden worden gestoken. Ook wordt het molenerf verbeterd (beschoeiing, schuur, moestuin).

5.3 Braakmolen, Goor

Bij de Braakmolen in Goor staat een restauratie in de planning waarbij onder andere nieuwe roeden worden gestoken en het rietdek wordt vernieuwd. De molen is in 2024 maar liefst 50 jaar in ons eigendom. Er komt een feest als de restauratie is afgerond.

5.4 De Jager, Oud-Vossemeer

Bij molen De Jager in Oud-Vossemeer kijken we of we het machinehuis weer kunnen terugbrengen zodat de molen meer ruimte krijgt en de molenwinkel kan worden verbeterd.

5.5 De Speelman, Overschie

De Speelman is vorig jaar gerestaureerd zodat regulier onderhoud voldoende is.

5.6 Nooit Gedacht, Warnsveld

De Nooit Gedacht krijgt regulier onderhoud.

5.7 Rijn en Lek, Wijk bij Duurstede

Bij de molen Rijn en Lek kijken we of het gaande werk kan worden verbeterd.

CONCEPT

6 Organisatie

Na het tekort van 2022 is er een plan gemaakt om de organisatie financieel weerbaarder te maken en te komen tot een gezonde organisatie. De kaders voor de begroting zijn aangetrokken. Daar waar baten nog te onzeker waren, zijn deze niet opgenomen. Lasten zijn opgenomen als die echt nodig zijn. Voor de nalatenschappen is een egalisatiefonds gecreëerd om die baten voor de komende jaren zeker te stellen.

Verder zal De Hollandsche Molen een deel van haar pand gaan verhuren om zo een structurele bron van baten te krijgen. Het betekent dat we krapper gehuisvest worden maar in combinatie met thuiswerken (wat na corona al gebeurt) is dit haalbaar. Ook wordt de omvang van het personeelsbestand via de geleidelijke weg verminderd door vertrekkende collega's niet te vervangen. Dit betekent een herschikking van taken. In dit kader wordt ook de bereikbaarheid van de ledenservice tegen het licht gehouden en ander te organiseren zodat FrontOffice medewerkers zich kunnen inzetten voor projecten.

We werken projectmatig en gaan dit verder doorvoeren, met name om de verantwoordelijkheid van de projectleiders verder vorm te geven en de projectteams duidelijker te organiseren.

Het Meerjarenbeleidsplan loopt van 2021-2025. We bereiden ons voor op de evaluatie en het stappenplan om in 2025 te komen tot een nieuw Meerjarenbeleidsplan 2026-2030.